ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-32-05, 255-20-75

Р І Ш Е Н Н Я

від 14 квітня 2021 року
Протокол № 69

Про Рекомендації
«круглого столу» в Комітеті Верховної Ради України
з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на тему:
«Нова редакція Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» через призму Європейської хартії місцевого самоврядування», який відбувся у форматі відеоконференції на платформі ZOOM
1 березня 2021 року

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення Д.Гуріна про Рекомендації «круглого столу» на тему: «Нова редакція Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» через призму Європейської хартії місцевого самоврядування», який відбувся у форматі відеоконференції на платформі ZOOM 1 березня 2021 року, беручи до уваги положення частини четвертої статті 42, пунктів 1, 3 статті 49 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Комітет **в и р і ш и в**:

1. Схвалити Рекомендації «круглого столу» в Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на тему: «Нова редакція Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» через призму Європейської хартії місцевого самоврядування» (додаються).

2. Направити Рекомендації всім зацікавленим сторонам для врахування висловлених у ході обговорення пропозицій під час опрацювання проекту нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на секретаря Комітету Д.Ісаєнка.

Голова Комітету **А. КЛОЧКО**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:Клочко Андрій Андрійович
Сертифікат: 12A1C72050EC685404000000DF510500A8390D00
Дійсний до: 27.08.2021 12:00:10

Апарат Верховної Ради України
№ 04-23/14-2021/142069 від 26.04.2021
477246

СХВАЛЕНО
Рішенням Комітету Верховної Ради України
з питань організації державної влади,
місцевого самоврядування, регіонального
розвитку та містобудування
від 14 квітня 2021 року (протокол № 69)

РЕКОМЕНДАЦІЇ

«круглого столу» в Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на тему: «Нова редакція Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» через призму Європейської хартії місцевого самоврядування»

У «круглому столі» в Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на тему: «Нова редакція Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» через призму Європейської хартії місцевого самоврядування», що відбувся у форматі відеоконференції на платформі ZOOM 1 березня 2021 року, взяли участь народні депутати України, представники Міністерства розвитку громад і територій України, Центральної виборчої комісії, органів місцевого самоврядування та асоціацій органів місцевого самоврядування, експерти та науковці.

1. У своїх виступах учасники «круглого столу» відзначили, що:

- за підтримки міжнародних партнерів в Україні продовжується масштабна реформа децентралізації влади, започаткована в 2014 році, метою якої є формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади. За цей час було ухвалено низку законів та підзаконних актів, які дозволили завершити процес об’єднання територіальних громад та сформувати територіальну основу місцевого самоврядування на базовому рівні, посилити його фінансову та організаційну спроможність, можливості для більш якісного надання адміністративних послуг, міжмуніципальної співпраці, широкого впровадження проектів розвитку. З прийняттям і реалізацією Постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» було сформовано також і територіальну основу реформи децентралізації влади на субрегіональному рівні. Результатом успішного

здійснення зазначеного комплексу заходів стало проведення місцевих виборів 25 жовтня 2020 року в умовах оновленого адміністративно-територіального устрою;

- важливим завданням порядку денного реформи децентралізації є доопрацювання та ухвалення нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», робочий проект якого було розроблено Міністерством розвитку громад та територій України, а на сьогодні проходить його доопрацювання на майданчику Постійно діючої Робочої групи Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування з питань впровадження реформи децентралізації влади в Україні;

- підготовка і ухвалення нової редакції Закону є своєчасною і належною реакцією на широкий суспільний запит щодо продовження однієї з ключових реформ в Україні. Проте даний процес має бути узгоджено з внесенням відповідних змін до Конституції України;

- для подальшої імплементації ключових норм Європейської хартії місцевого самоврядування у національне законодавство України, потребує уточнення її офіційний переклад, опублікований в «Офіційному віснику України» в 2015 році та розміщений на офіційному веб-порталі Верховної Ради України.

2. Учасники «круглого столу» вважають, що:

- новий Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» необхідний і його напрацювання має відбуватися паралельно з підготовкою змін до Конституції України – ці процеси повинні бути взаємообумовленими і не гальмувати один одного. Водночас необхідно привести чинний Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» у відповідність до змін у законодавстві, що вже відбулись в рамках реалізації реформи децентралізації влади в Україні;

- ознайомлення з проектами документів для заходів у рамках підготовки проекту нової редакції Закону потребує більшого часу, що має бути враховано при подальшому плануванні законопроектної роботи;

- успішною практикою була відкритість процесу обговорення і підготовки фінальної редакції законопроекту, внаслідок чого презентований після тривалих консультацій документ отримав логічнішу структуру, а до його тексту було внесено переважну більшість з понад 700 рекомендованих асоціаціями органів місцевого самоврядування, громадськістю та експертами пропозицій;

- проект Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» містить новації, які розширюють кількість правових інструментів, що дозволяють членам територіальних громад (зокрема, молоді) брати участь у прийнятті рішень;

- законопроект збільшує відкритість діяльності органів місцевого самоврядування, запроваджуючи положення щодо відеотрансляції засідань місцевої ради та її комісій, відкритості реєстрів актів органів місцевого самоврядування та майна територіальної громади;

- заслуговує на підтримку норма про обов‘язковість статуту територіальної громади;

- позитивним у законопроекті є порушення питання конкурсного розвитку територій територіальних громад як процедур, що забезпечать більшу якість у плануванні такого розвитку і зменшать можливі корупційні ризики;

- проектом Закону запроваджується посада планувальника територіальної громади, який має замінити головного архітектора, а відповідні повноваження переносяться з галузевого закону до базового закону системи місцевого самоврядування, що покликане унеможливити зміну даних повноважень без консультацій і врахування позиції місцевого самоврядування;

- корисною новелою має стати механізм компенсації витрат для депутатів місцевих рад, хоча питання обмежень таких компенсацій та деякі інші аспекти реалізації такого механізму потребують більш ретельного обговорення;

- законопроект вирівнює в правах усі рівні місцевого самоврядування, проте певні повноваження можуть стати тягарем для невеликих територіальних громад і тому детальнішого з’ясування потребують питання співвідношення прав і обов'язків, забезпечення відповідності нових повноважень спроможності органів місцевого самоврядування на їх виконання;

- важливим в аспекті розвитку територіальних громад поза межами однієї каденції місцевого самоврядування є інструменти стратегічного планування, проте терміни стратегій мають бути узгоджені з європейськими стандартами. Було зазначено, що стратегічне планування є важливим передусім для малих територіальних громад, адже великі територіальні громади мають фінансову незалежність, а малі – потерпають у фінансовому аспекті і якісне планування для них є особливо нагальним;

- надважливою новелою законопроекту є запровадження європейської моделі здійснення місцевого самоврядування, що дозволяє на базовому рівні місцевого самоврядування приймати рішення з усіх питань місцевого значення, які не вилучено зі сфери їхньої компетенції і вирішення яких не доручено жодному іншому органу. Проте повноцінне впровадження зазначеної моделі вимагає внесення змін до Конституції України.

3. Учасники «круглого столу» дискутують щодо питань:

- визначення власних та делегованих повноважень, їх розмежування між собою та між рівнями місцевого самоврядування, а також органами місцевого

самоврядування, оскарження делегування певних повноважень, а також механізми і джерела їх фінансування та відповідальності держави за порушення принципу фінансової забезпеченості делегованих повноважень;

- права органів місцевого самоврядування не виконувати делеговані повноваження, якими його було наділено з порушенням принципів та приписів Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

- необхідності детальнішого обговорення проблематики реєстру актів органів місцевого самоврядування, а саме ризику зупинки діяльності цих органів у випадку технічних проблем з роботою такого реєстру і неможливості публікації актів місцевого самоврядування або ж існування такого реєстру виключно для інформативних цілей;

- процедури ухвалення рішень місцевими радами – більшістю від загального складу ради чи більшістю від присутніх депутатів при наявності кворуму; вибір між такими формами за проектом Закону є правом відповідного органу місцевого самоврядування;

- термінології, використаної у законопроекті – зокрема, такі терміни як «рада громади» та «голова громади» не використовуються в Конституції України і спільними зусиллями має бути запропонована модель, що не несе ризиків;

- детальнішого обговорення і синхронізації з положеннями законопроекту про місцевий референдум потребують норми проекту Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

- узгодження системи державного нагляду з положеннями Європейської хартії місцевого самоврядування;

- додаткового обговорення та розвитку положень, що врегульовують гендерні питання;

- більш детального викладення норм щодо звітування місцевої влади перед територіальною громадою;

- необхідності доповнення проекту перехідними та прикінцевими положеннями.

4. У своїх висновках за результатами «круглого столу» всеукраїнські асоціації органів місцевого самоврядування пропонують:

- привести чинний Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» у відповідність до змін у законодавстві, що вже відбулись в рамках реалізації реформи децентралізації влади в Україні та підготувати до другого читання нову редакцію Закону України про місцеві державні адміністрації (законопроект з реєстр. № 4298);

- врахувати, що на засіданні Ради розвитку громад та територій 25 лютого 2021 року Президентом України було проголошено низку законодавчих ініціатив, зокрема щодо ухвалення Парламентом України змін до Конституції України щодо децентралізації влади та розроблення Муніципального кодексу України як першочергових завдань для

новоствореного Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України;

- взяти до відома, що в жовтні 2020 року завершився процес позапарламентських публічних обговорень змін до Конституції України і Робоча група з питань підготовки пропозицій щодо внесення змін до Конституції України Комісії з правової реформи при Президентові України наразі готує текст законопроекту;

- після публікації проекту Закону щодо змін до Конституції України продовжити дискусію щодо нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» як основи Муніципального кодексу України;

- продовжити роботу над новою редакцією Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з врахуванням проведеного аналізу наявної фінансово-економічної спроможності органів місцевого самоврядування. Окрему дискусію присвятити питанням визначення та обґрунтування джерел фінансового забезпечення кожного повноваження, яким планується наділити місцеве самоврядування.

5. За наслідками засідання «круглого столу» його учасники рекомендують:

Комітету Верховної України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування:

- визначити пріоритетним напрямком напрацювання змін до чинного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з метою гармонізації законодавчої основи місцевого самоврядування з процесами, що відбулись в ході впровадження реформи децентралізації влади в Україні;

- продовжити роботу над новою редакцією Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» в період роботи Верховної Ради України дев’ятого скликання, гармонізувавши її зі змінами до Конституції України в частині децентралізації влади.

Постійно діючій Робочій групі Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування з питань впровадження реформи децентралізації влади в Україні:

- доопрацювати законопроект з урахуванням висловлених у ході обговорення пропозицій учасників «круглого столу» та пропозицій, що надійшли від всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування та інших учасників «круглого столу»;

- провести серію додаткових консультацій із зацікавленими сторонами з метою гармонізації законодавчої основи місцевого самоврядування з процесами, що відбулись в ході впровадження реформи децентралізації влади в Україні;

- звернутися до Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України щодо організації майданчику для спільного обговорення та консультацій з питання розробки проекту Муніципального кодексу України з врахуванням Рекомендацій цього «круглого столу» та ключових положень змін до Конституції України в частині децентралізації влади.

Всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування:

- долучитися до обговорення та розробки вищевказаних законопроектів в рамках діяльності Постійно діючої Робочої групи Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку з питань впровадження реформи децентралізації влади в Україні;

- сприяти поширенню інформації про запропоновані законодавчі ініціативи серед членів асоціацій органів місцевого самоврядування.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:Клочко Андрій Андрійович
Сертифікат: 12A1C72050EC685404000000DF510500A8390D00
Дійсний до: 27.08.2021 12:00:10

Апарат Верховної Ради України
№ 04-23/14-2021/142069 від 26.04.2021
477246